

С.В. Мишанецька., Л.Є. Астахова ЕКОЛОГІЯ І ПОШИРЕННЯ МОЛЮСКІВ ПІДРОДУ PEREGRIANA СЕКЦІЇ PEREGRIANA S.STR. У ВОДОЙМАХ ЖИТОМИРСЬКОГО ПОЛІССЯ // Біологічні дослідження – 2013: Матеріали IV науково-практичної Всеукраїнської конференції молодих учених та студентів. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2013. – С.128-129

У водоймах Житомирського Полісся однією із найбільш поширених груп гідробіонтів є молюски родини Lymnaeidae. Ставковики відіграють важливу роль у прісноводних біоценозах і проявляють широку екологічну пластичність, поселяючись у різноманітних типах водойм. Якісний та кількісний стан гідрофауни значною мірою залежить від гідрологічного та гідрохімічного режиму водойм. Видовий склад водних екосистем може слугувати показником якості води. Тому вивчення екології та поширення гідробіонтів є важливим у загальній системі екологічного моніторингу водних екосистем.

Об'єктами нашого дослідження були молюски підроду *Peregriana* секції *Peregriana s.str.* родини Lymnaeidae. Видову належність молюсків визначали на основі системи лімнеїд за М.Д.Кругловим [2] з використанням компараторного методу [1]. Збір молюсків здійснювали протягом 2010-12 рр. у водоймах басейну р.Тетерів в межах Житомирської області. Зібрано і опрацьовано 45 проб.

У водоймах Житомирського Полісся виявлені два види ставковиків що належать до підроду *Peregriana* секції *Peregriana s.str.* – *L.peregra* та *L.bąkowskiana*. *L.peregra* зустрічався в струмках (Баранівка, Кам'яний Брід), а *L.bąkowskiana* – в р.Гуйва (Зарічани) та струмку (Баранівка). Обидва види молюсків поселяються переважно у стоячих та слабо проточних водоймах з нейтрально-лужною реакцією середовища, вони уникають ділянок водойм із швидкою течією. Перегріани є стенобатними мілководними видами, які мешкають переважно на невеликих глибинах – до 0,5-0,6 м. Прозорість води в місцях їх поселення повна.

Донні відклади у біоценозах, де зустрічаються ставковики, можуть бути досить різноманітними, оскільки ці тварини є евриедафічними організмами. Проте, перегріани віддають перевагу певним видам субстрату: *L.peregra* – мулистим донним відкладенням, а *L.bąkowskiana* – піщаним та піщано-мулистим. Обидва молюска є прибережно-фітофільними видами. *L.peregra* зустрічали переважно в зоні розвитку зануреної водної рослинності – в заростях роголисника зануреного (*Ceratophyllum demersum*), елодеї канадської (*Elodea canadensis*), в сплетіннях нитчастих водоростей (Cladophorales, Ulotrichales), рідше на рослинності з плаваючими на поверхні водного дзеркала листками – в заростях рдесника плаваючого (*Potamogeton natans*). *L.bakowskiana* виявляли в біотопах, де домінували рослини з плаваючи листками – жабурник звичайний (*Hydrocharis morsus-ranae*) та рдесник плаваючий (*Potamogeton natans*), рідше – в заростях повітряно-водних рослин, зокрема комишу озерного (*Scirpus lacustris*). Щільність поселення виявлених видів була невисокою. У *L.peregra* вона в середньому

становила 12–34 экз/м², у *L.bakowskiana* – 2–3 экз/м².

Література:

1. Иззатуллаев З.И. Род *Melanopsis* (Gastropoda, Pectinibranchia) и его представители, обитающие в водоемах СССР / З.И.Иззатуллаев, Я.И. Старобогатов // Зоол. журн. – 1984. – 63. – Вып.10. – С. 1471–1483.
2. Круглов Н.Д. К морфологии и систематике европейских представителей подрода *Peregriana* рода *Lymnaea* (Gastropoda, Pulmonata) / Н.Д.Круглов, Я.И.Старобогатов // Зоологич. журн. – 1983. – Т.62. – Вып. 10. – С. 1462–1473.